

Mikaela Nylander r ym.

Kirjallinen kysymys lapseen kohdistuvasta seksuaalisesta väkivallasta

Eduskunnan puhemiehelle

Raiskauksesta voidaan tuomita henkilö, joka on pakottanut toisen sukupuoliyhteyteen käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä (rikoslain 20 luvun 1 §). Raiskauksesta voidaan myös tuomita, jos uhri ei ole kyennyt puolustamaan itseään tai muodostamaan tai ilmaisemaan tahtoaan.

Julkisuuteen on noussut tapaus, jossa sukupuoliyhteys 10-vuotiaan lapsen kanssa on tulkittu törkeään raiskauksen sijaan törkeäksi hyväksikäytöksi. Tuomioistuinkäsittelyssä ei ole pystytty näyttämään, että tekijä olisi käyttänyt väkivaltaa tai että uhri olisi aktiivisesti vastustellut tekoa, ja näin ollen tekijää ei voitu tuomita raiskauksesta. Korkein oikeus ei ole myöntänyt asiassa valituslupaa. Päätöksestä seuraa, että tuomioistuimet eivät tule itsenäisesti muuttamaan raiskauspykälän tulkintakäytäntöä ilman uutta lainsäädäntöä.

Arvioinnissa lähtökohtana tulisi olla, että sukupuoliyhteys nuoren lapsen kanssa tulkitaan aina törkeäksi raiskaukseksi. Törkeään lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tunnusmerkistö täyttyisi niissä tilanteissa, joissa sukupuoliyhteys ei ole tullut kyseeseen. Vaihtoehtoja tulkintakäytännön muuttamiselle on useita. Rikoslakiin voidaan esimerkiksi lisätä maininta, että tekijä syyllistyy raiskaukseen, kun hän hyödyntää uhrin henkistä kypsymättömyyttä. Vastaavasti esimerkiksi Ruotsin rikoslain 6 luvun 4 §:ssä säädetään, että henkilö, joka on sukupuoliyhteydessä alle 15-vuotiaan kanssa, tuomitaan lapsen raiskauksesta vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Haasteena on tehdä rajanveto lainsäädännössä siihen, milloin lapsen katsotaan olevan kykeneväinen antamaan suostumuksensa sukupuoliyhteyteen ja milloin kyse on seksuaalisen hyväksikäytön sijaan raiskauksesta. Esimerkiksi rikoslain 20 luvun 6 §:ssä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä on ikäraja vedetty 16 ikävuoteen. Lainsäädännön tavoitteena tulee olla suojella lapsia, mutta samalla lainsäädäntö ei saa johtaa epätarkoituksenmukaisiin lopputuloksiin.

Maaliskuussa 2018 oikeusministeriössä valmistui arviomuistio, jonka mukaan rikoslakiin voitaisiin lisätä uusi säännös törkeästä lapsen raiskauksesta sekä korottaa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistusta. Arviomuistio on lähetetty lausuntokierrokselle, ja jatkotoimista päätetään sen jälkeen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 177/2018 vp

Aikooko hallitus uudistaa lainsäädäntöä niin, että lapsi ei voi antaa suostumustaan sukupuoliyhteyteen eikä lapselta voida edellyttää teon vastustelua ja

millä aikataululla rikoslain uudistuksen käsittely tulee etenemään?

Helsingissä 8.5.2018

Mikaela Nylander r
Stefan Wallin r
Anna-Maja Henriksson r
Thomas Blomqvist r
Anders Adlercreutz r
Mats Löfström r